Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Телефони (201) 434-0237 (201) 434-0807 (212) 227-4125
з Ню Йорку
УНСоюзу (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 40. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 20-го ЛЮТОГО 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 20, 1980 No. 40. VOL. LXXXVII.

ЛІҐА ПРОТИ ЗНЕСЛАВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ІМЕНИ ПРОВЕЛА ЧЕРГОВІ УСПІШНІ АКЦІЇ

Філядельфія, Па. (Ф. Лукіянович). — У четвер 24-го січня з рамени „Ліґи проти Знеславлення Українського Імени" група чотирьох філядельфійців у складі: голови Дзвінки Швед, секретаря Ігоря Мірчука та двох колишніх в'язнів з Авшвіцу д-ра Петра Мірчука та Ф. Лукіяновича — відвідали Вашінґтон, де, згідно з попередніми домовленнями, відбули зустрічі з асистентами сенаторів Пенсильванії Р. Швайкера та Дж. Гайнца, із дорадником президента Едвардом Сандерсом і з директором „Ради Голокост" М. Фрідманом та д-ром М. Беренбавмом.

Члени групи вранці на розмові в Капітолі з асистентами обидвох сенаторів вигнули справу відсутности українців у президентській Комісії Голокосту. Обидва асистенти були дуже зацікавлені цим і попросили від членів ліги доказів дискримінації в стосовній справі та приобіцяли, що позвітують своїм сенаторам про це.

По обіді група відвідала у Білому Домі бюро Едварда Сандерса, старшого дорадника президента у справах внутрішніх та зовнішніх ділянок. Старший дорадник президента прийняв її щиро та з увагою. В півтораго-динній дискусії було порушено ряд справ і питань, у тому знову про відсутність українців у складі Комісії Глокосту, як також і в делеґації, що їздила до Авшвіцу та Києва, і про брак напису українською мовою на ленті, що її поклали у Бабиному Яру.

Як відомо, президент Картер створив Комісію Голокосту в листопаді 1978 року, а очолив її Елі Вайзел. У вересні, 1979 року ця комісія опублікувала брошуру на 40 сторінок друку; в ній крім звіту із праці було висловлено ряд пропозицій. На цьому комісія закінчила своє існування та розв'язалася.

В пропозиціях комісії було створення іншого тіла, а саме Ради Голокосту (U.S. Memorial Council on the Holocoust), як також і заснування постійного музею голокосту. Маючи це на увазі, члени групи запитали пана Сандерса, хто є чи хто може стати членом тієї ради? Скільки членів вона матиме? Які кваліфікації вимагаються для членів, хто призначує, іменує їх тощо? На ці питання Едвард Сандерс відповів, що вона є ще в стані формування та що остаточне рішення у всіх справах матиме Президент, який також іменуватиме членів ради.

(Закінчення на стор. 3)

ЛІБЕРАЛЬНА ПАРТІЯ В КАНАДІ ПЕРЕМОГЛА У ВИБОРАХ, ЕЛЛІОТ ТРУДО ЗНОВУ ФОРМУВАТИМЕ НОВИЙ УРЯД

П'єр Елліот Трудо у розмові з Норманом Кафіком, колишнім міністром багатокультурности.

Оттава, Канада. — Колишній прем'єр міністер Канади П'єр Елліот Трудо і його Ліберальна партія, які не отримали підтримки у виборцїв сім місяців тому, знову повернулися до влади у вислідї виборів в Канаді, які відбулися тут в понеділок, 18-го лютого ц.р., здобуваючи велику перемогу над Прогресивно-Консервативною партією, що її в останньому часі очолював прем'єр Джозеф Кларк. Ліберальна партія за неостаточними ще підрахунками здобула 148 місць в парляменті, Прогресивно-Консервативна 83 місця, а соціялістична, т. зв. Нова Демократична партія, 23 місця. 28 місць на усіх 282 ще покищо не обсаджені, але не є виключним, що після остаточного підрахування голосів, котрась з більших політичних партій отримає додаткову кількість місць у парляменті.

Відсотково беручи — майже половину голосів отримали лібералі, 28,6 відсотків консервативні, а 18 нові демократи.

Сформований сім місяців тому уряд прем'єра Джозефа Кларка впав, як твердять політичні спостерігачі, через його енергетичну і податкову політику. Найбільше голосів лібералі отримали в провінціях Квебек і Онтаріо, а найменше у західних провінціях Альберті і Саскачевані, які підтримували Кларка. Ліберальний партії допомогла також обставина, що дотеперішній прем'єр Кларк міняв кілька разів свою політику, оборонювачи при тому вперто свою енергетичну програму, яка була дуже непопулярною в Канаді.

Політичні коментатори думають, що П'єр Елліот Трудо буде формувати новий уряд і взагалі не братиме до уваги енергетичної програми Кларка, а намагатиметься ці проблеми, які, до речі, є найтяжчими проблемами Канади, розв'язати іншим способом.

СОВЄТСЬКИЙ ДЕЛЕҐАТ ОБУРЮЄТЬСЯ ЗА ПРОТЕСТ В СПРАВІ АРЕШТУВАННЯ ПОЛЬСЬКОЇ СЕКРЕТАРКИ О Н

Об'єднані Нації, Н.Й. — Міхаїл А. Харламов, заступник сов'єтського делеґата до Об'єднаних Націй, висловив домагання гострою мовою, щоб Генеральний секретар д-р Курт Вальдгайм „покарав" персонал О Н, які протестували проти арештування Аліції Весоловської, яка була затруднена в Секретаріяті О Н і яку арештували минулого літа в Польщі, де вона була на відвідинах у своїх родичів у переїзді до Монголії, місця її нового урядового призначення.

У своєму листі Харламов оскаржив членів Секретаріяту в тому, що вони „образили" Совєтський Союз, Леоніда Брежнєва та інші держави-члени Об'єднаних Націй. Він назвав оборонний протест урядовців О Н „наклепницькими антисовєтськими вигадками" та „особистого образою голови совєтської держави."

Причиною совєтського протесту є Аліція Весоловська, з польського роду, яка прибула до Америки кілька років тому і дістала працю секретарки та перекладача в О Н. Її евентуально перенесли до бюра О Н в Улан Баторі в Монголії. Не відчуваючи нічого за собою, що могло б було ускладнити її перебування в Польщі, вона у переїзді до Монголії відвідала своїх батьків. В дні 10-го серпня 1979 року її арештувала польська військова розвідка та держить її в ізоляції по нинішній день.

Урядники О Н і співробітники Аліції Весоловської намагалися відвідати її в польській тюрмі, але їм не дано дозволу на в'їзд у Польщі, через що вони звинувачують польський уряд у порушенні прав людини. У відповідь, польський уряд заявив, що А. Весоловська є під слідством за „злочиння", які не є пов'язані з її роботою в О Н і тому вона не має права недоторканости, як службовець О Н. 23-го січня ц.р. Члени юнії урядовців в О Н відбули протестаційне віче, на якому обвинувачували Совєтський Союз і Польщу.

Польська місія до О Н скаржилася на юнію службовців в О Н та на розголос справи Весоловської в американській пресі. Управа юнії також звернулася до Генерального секретаря О Н, щоб він зробив демарш до Міжнародного Суду Справедливости в Гаґі, Голляндія, за порадою її інструкціями, чи польський уряд, арештуючи панну Весоловську, не порушив договір, який охоронює права службовців Об'єднаних Націй.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ ВІДЗНАЧУЮТЬ 88-РІЧЧЯ ПАТРІЯРХА ЙОСИФА

Блаженніший Патріярх Йосиф Сліпий

Рим, Італія. — Як відомо, 17-го лютого 1980 року Блаженнішому Патріярхові Йосифові Сліпому, Голові Помісної Української Католицької Церкви, колишньому ректорові Української Богословської Академії у Львові, визначному богословні-науковцеві, авторові багатьох студійних праць, почесному членові НТШ, почесному докторові Українського Вільного Університету і кількох інших університетів також в ЗСА і Канаді, сповнилося 88 років життя.

Цю дату, цієї великої людини на церковному і національному полі відзначили і відзначатимуть численні українські громади по цілому світі, зокрема на поселеннях у країнах Заходу з особливою пошаною і вдячністю за довголітню працю і труд Ювілята для розбудови і зміцнення УКЦеркви та з його геройську поставу у важких часах комуно-московської окупації та довголітнього ув'язнення.

Українці, де вони не перебували б, з особливим пієтизмом згадують Ювілята і його працю в користь УКЦеркви, піднесення престижу української науки і оборони українського імени на міжнародних форумах та інші важливі почини.

Українська спільнота на поселеннях молить Господа Бога, щоб Він надилив Їх Блаженство Божим благословенням і дав дожити дня святкувань 1.000-річчя Християнства українського народу у Патріяршому Соборі у Львові у звільненій від ворогів Українській Незалежній Соборній Державі.

ВІДЗНАЧЕННЯ О. ШАМБЕЛЯНА РОБЕРТА МОСКАЛЯ УКРАЇНЦЕМ РОКУ

Проф. Петро Стерчо вручає о. шамбелянові Робертові Москалеві грамоту.

Філядельфія, Па. (УККА). — Відділ УККА у Філядельфії, що його очолює проф. д-р Петро Стерчо, відзначив о. шамбеляна Роберта Москаля, канцлера української Католицької Митрополії, заступника президента Централі УККА та головного предсідника СУК „Провидіння", грамотою Українця Року.

Відзначення переведено в рамках святкувань річниць проголошення самостійности й соборности України, що відбулися заходами Відділу УККА у формі бенкету й балю в суботу, 26-го січня, з участю посадника міста Філядельфії Вільяма Ґріна, кількох членів Міської ради, трьох суддів і представника губернатора Пенсильванії, та стейтової сенаторки пані Дженетт Рібман.

Кандидата на Українця Року представив Мирон Баранецький, секретар Відділу УККА, такими словами: „...Кандидатом на Українця Року є людина надзвичайних якостей. Це син вже в Америці народжених батьків, який не тільки прекрасно володіє українською мовою, але й уживає цієї мови для золотоустого проповідування Слова Божого, для заохочування американських українців працювати для добра українського народу, допомагати поневоленим братам і сестрам в Україні, яких наш кандидат...

(Закінчення на стор. 4)

В Москві народ помалу довідується про правдиві події в Афганістані

Москва, СССР. — Хоч Кремль уживає всіх можливих заходів, щоб населення СССР нічого не довідалося про справжню суть подій в Афганістані, проте в столиці Совєтського Союзу росте публічний неспокій, — пише "US News & World Report" з 18-го лютого. Все більше і більше коментаторів подій і часописів в СССР попереджують населення, що боротьба „врятувати афганістанську революцію" ще не завершена, не зважаючи на те, що в тій азійській країні в цей час перебувають, — згідно з підрахунком західніх розвідчих агенцій, — шість дивізій совєтських військових сил.

„Правда", пресовий орган ЦК КПСС, оголошує, що „революція в небезпеці; вороги її ще не склали зброї," і повідомляє, що афганські повстанці дістають щораз кращу зброю і вишкіл — допомогу, що начебто приходить із ЗСА і Китаю. Повстанці все більше удосконалюють вміння висаджувати в повітря мости, бо власне мости, в країні без залізниць і з малою кількістю шосейних доріг, є найдогіднішою ціллю для руйнування. Згідно з рапортами знавців, наявні познаки того, що Кремль підготовляє ґрунт для оголошення своїм підданим, що совєтська армія або збирається активно виступити або вже заангажована у війні в Афганістані. Досі совєтські провідники заперечували активну участь совєтських

(Закінчення на стор. 3)

Югославія у воєнному поготівлі при погіршенні здоров'я Тіта

Београд, Югославія. — Згідно з медичними бюлетенями, стан здоров'я президента Тіта значно погіршився в останніх днях.

У парі з тим країна почала прибирати вигляд воєнного поготівля. На спеціяльному зібранні Крайової Оборонної Ради Колективного Президентства під головуванням віцепрезидента Лазаря Колісевського, обговорювано „завдання збройних сил та оборонні приготування країни згідно з визначеними плянами", як повідомила офіційна югославська пресова агенція, Танюґ.

Л. Колісевський, 66-літній партійний діяч з Македонії, виконуватиме функції президента восьмичленного Колективного Президентства аж до травня, якщо помре президент Тіто. Назагал, ще не видно в країні познак загальної мобілізації. Але між більшістю спостерігачів і багатьма визначними югослав'янами є переконання, що 87-літній Тіто, який залізною рукою правив Югославією 35 років, має дуже слабі вигляди на видужання. Група вісьмох лікарів, які пікмуються Тітом у спеціяльній клініці в Любляні, повідомили, що стан здоров'я Тіта погіршується через труднощі з нирками, а день пізніше другий медичний бюлетень подав про „труднощі з функціонуванням серця".

Президент Тіто, як відомо, в клініці в Любляні від половини січня ц.р. перейшов дві операції і він має також цукрицю.

На випадок смерти Тіта, влада в країні не перейде в одні руки, а буде виконуватися колективно двома державними тілами, які Тіто тепер очолює, а це: Колективне Президентство — найвищий орган уряду, та Президія партії — 24-членний орган, що є найвищим тілом Югославської Ліґи комуністів.

Ці два державні тіла будуть під головуванням президентів з різних республік, що будуть мінятися кожного року. Югославія має тепер шість республік і дві автономні провінції.

Лазар Колісевський, македонець, став віцепрезидентом у травні 1979 року і буде змінений у травні ц.р. Президентом Президії партії є Стеван Доронський, серб, каденція якого кінчається в листопаді цього року.

Важливою особою, яка уважається визначним організатором та плянувальником за кулісами, є Владімір Бакарїч; він має 68 років життя і є другом маршала Тіта з часів війни. Він також рівночасно є членом Президії партії, Колективного Президентства та головою Державної ради для Охорони конституційного порядку.

Українські виступи на Зимовій Олімпіяді в Лейк Плесіді

Лейк Плесід, Н. Й. — XIII Зимова Олімпіяда (УІС „Смолоскип"). — У суботу, 16-го лютого ц.р., тут на XIII Зимових Олімпійських Ігрищах розпочалися Олімпійські виступи, які організує „Смолоскип" — Організація Захисту Прав Людини в Україні.

У п'ятницю, 15-го лютого сюди з'їхались із різних міст із ЗСА та Канади молоді співробітники „Смолоскипу", які замешкали у недалекій місцевості від Лейк Плесіду, відкриваючи інформаційне бюро, де підготовляються українські виступи на Олімпіяді і дається інформація для чужої преси.

Основною ціллю українських виступів є: 1. У зв'язку з масовими арештами в Україні й в інших республіках СССР та в зв'язку з інвазією совєтських військами Афганістану — перенести Олімпійські Ігрища з Москви в невтральну країну або відкласти їх на пізніше; 2. домагатись незалежної участи України в Олімпійських Ігрищах; 3. протестувати проти совєтського колоніялізму в спорті.

Щоби осягнути цю ціль „Смолоскип" видав відповідні летючки, наліпки на автомобілі, поштову картку для підпису зі зверненням до президента Міжнародної Олімпійської Організації (МОК) лорда Кілланіна, протести і олімпійські відзнаки та інші інформаційні матеріяли.

Перший український виступ у Лейк Плесіді відбувся на гокейових змаганнях команди СССР з Польщею. У черзі змагань було вивішено величаний напис (довжиною 25 метрів) — „No Moskou" з олімпійськими колiщатами обведеними колючим дротом". Крім того було виставлено напис довжиною 20 метрів в українській і англійській мовах — „Свобода Україні", навпроти совєтської групи, яка була присутня на арені. Після кількакратних піднесень цих написів поліція, на вимогу совєтських представників, і агенти служби безпеки обставили членів групи, щоби унеможливити дальше вивішування цих написів в їхніх місцях. Напис — „Свобода Україні" поліція сконфіскувала.

Уміжчасі інші члени групи роздали тисячі летючок, наліпок і протестних олімпійських відзначок. Велике зацікавлення цих протестом виявилось у представників європейської преси. Головний кореспондент французької газети „Ле Фіґаро" мав довшу розмову з членами української групи. Іншим кореспондентам роздано заздалегідь приготованні пакети інформаційних матеріялів. На цій же арені інтерв'ю для українських радіопередач радіо „Свобода" дав Осип Зінкевич, а для українського відділу „Голосу Америки" Андрій Каркоць. Цього ж самого вечора ці інтерв'ю, у яких подано інформації про ціль виступів, було передано цими ж радіостанціями.

Після довших телефонічних розмов цього ж дня, у суботу, 16-го лютого, представники української групи А. Каркоць і О. Зінкевич відвідали бюро Міжнародного Олімпійського Комітету, доручивши формальне прохання, щоби лорд Кілланін, президент МОК-у, прийняв представників української групи і формально перебрав нові документи - заклики членів Правозахисного Руху в СССР у справі Літньої Олімпіяди в Москві. Наступного дня Секретаріят МОК-у в імені лорда Кілланіна повідомив українську групу, що офіційно МОК цих документів не може перебрати згідно з їхнім статутом, а може прийняти за посередництвом Американського Олімпійського Комітету. В часі

(Закінчення на стор. 4)

Помер Дейвід Дженсен — відомий артист кінофільмів та телевізійних серій

Малібу, Каліфорнія. — Тут, у середу, 13-го лютого ц.р., помер, правдоподібно, після серцевої атаки, 49-річний Дейвід Дженсен — незвичайно популярний і відомий артист кінофільмів та телевізійних програм, зокрема знаної телевізійної серії „Втікач", яка здобула Еммі нагороду і проходила на екрані від 1963 до 1967 року. Тут він відіграв головну ролю лікаря, д-ра Ричарда Кімбле, який переживав різні бурхливі пригоди, з яких він виходив завжди героєм.

Дейвід Дженсен завжди відігравав ролі, в яких герої представляли собою сильний і завзятий характер і в яких домінувала виразна риса порядної людини, притаманна героям фільмів, які виступають у ролях приватних детективів або пресових кореспондентів, в яких помітна неувага до правдивих законів і публічної опінії, а в дійсності вони позитивні характери, які діють в противагу так званих „чорних характерів".

Після його успішних виступів на телевізійному екрані він відігравав важливі ролі у таких двох фільмах, як: „Ґрін Берете" та „Шуґс оф Фішермен". Кілька місяців тому Дейвід Дженсен, підсумовуючи свої виступи сказав, що він виступав у понад сто фільмах і телевізійних серіях.

Дійсне прізвище Дейвіда Дженсена, який народився у Напоні, Небраска, 27-го березня 1930 року, було Дейвід Гарольд Меєр; ще в дитинстві, розійшлися його батьки і його матір, колишня „Зіґфілд ґирл" і „Місс Небраска", вдруге вийшла заміж за Юджіна Дженсена. Дейвід Дженсен розпочав свою фільмову кар'єру, маючи 15 років, коли вперше виступив із Сонею Геніє у фільмі „Це — приємність".

Появився бібліографічний покажчик української преси в діяспорі за 1975-1978 рр.

Клівленд, Огайо. — При кінці 1979 року заходами Українського Музею-Архіву в Клівленді появився тут шостий випуск „Бібліографічного покажчика української преси поза межами України", річник Х-ХІІІ за 1975-1978 рр., опрацьований д-ром Олександром Фединським; виданий офсетом з машинопису, обіймає 88 сторінок; наклад 700 примірників, з яких більшість розсилається безплатно українській пресі в заміну за надсилані до УМА пресові органи, та українським науковим установам і бібліотекам.

До цього покажчика української преси включені не лише загально відомі й поширені пресові органи, доступні для ширшої публіки, але також видання, призначені для обмеженого кола читачів, як бюлетені наукових, професійних, економічних і інших установ, журнали молодечих організацій чи поодиноких шкіл або парафій, а навіть одноднівки.

В покажчику подані всі доступні інформації про кожне видання: крім назви й підзаголовка в обох мовах

(Закінчення на стор. 3)

АФГАНІСТАНСЬКА АФЕРА РОЗЧАРОВУЄ МОСКВУ

Москва. — Західні дипломати в Москві повідомляють, що лідери Кремля аж тепер розуміють, що інвазія СССР в Афганістані обернулася не тим боком, якого вони сподівалися. Щоб рятувати ситуацію і направити шкоду, Москва робить заходи в світі здобути підтримку для її потягнень в Афганістані, впевнюючи світ, що, мовляв, Америка зазіхала на Афганістан, бажаючи в ньому творити свої радарові бази для збирання інформацій про СССР. Намагаючись порізнити Західню Европу і ЗСА, кремлівські лідери скеровують ісламський гнів на Вашінґтон та зменшують свій критицизм Західньої Европи.

ВНУТРІШНІ ТЕРТЯ В ПОЛІТБЮРО?

Москва. — Покищо нема конкретних познак, що існує розбрат у самому Політбюро вже сьогодні, але західні дипломати в Москві передбачають, що коли не вдасться Олімпіяда в Москві, в Афганістані триватиме війна, а Росія матиме третій раз рік за роком неврожай, — то можна бути певним, що в партії почнеться суперечка і внутрішні розбіжності.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily exept Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Чи справді „клопітливе наголошування етнічности"?

Якщо є десь країна, в якій для найбільшої кількости людей є свобода, то це безсумніву З'єднані Стейти Америки. Серед безлічі прав і привілей, є тут також свобода різних етнічних груп розвивати себе і керувати своїм життям так, як їм цього самим бажається.

І коли досі всі етнічні групи мусіли про себе дбати більш-менш власними силами, то в останньому часі і урядовий вплив у позитивному напрямку був помітний, хоча б, якщо йдеться про такі етнічні великі групи, як муринську і пуерторіканську. Здається, що більшість громадян цієї країни тільки раділа з цього. Але є і інакші голоси самозрозуміло. Деяким провідним інтелектуалістам цієї країни такий урядовий „тренд" не подобається. Ось на думку Натана Ґлейзера, провідного соціолога і професора „освіти і соціяльної структури" в Гарварді та автора „Affirmative Discrimination: Ethnic Inequality and Public Policy," в Америці наявне перенаголошування етнічного походження, яке він уважає зовсім зайвим. У своєму коментарі в „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 14-го січня цей соціолог стверджує, що хоч ми повинні бути свідомими свого етнічного коріння і з ним симпатизувати, нема підстав заохочувати до цього. Адже, міркує професор, раз всі, крім індіян і негрів, приїхали сюди добровільно, то логічно — приїхали, щоб стати американцями і ентузіястично вивчати англійську мову та, відмовившись від старих звичаїв, влитися в загальне русло.

Натомість етнічність в ЗСА сьогодні надмірно домагається визнання, і це турбує цього автора. А вже найбільше не подобається йому втручання американського уряду в справу плекання етнічности, як ось програми двомовности в шкільництві, увага до етнічного походження і раси при затруднюванні і в інших царинах. „Коли уряд береться до діла, то він кидає всю свою вагу і силу — і викривлює розвиток спільної національности і культури", — каже він.

На ці твердження автора зареаґував один читач в цьому ж журналі з 4-го лютого, з яким погодитися повинні і ми, бо успіх боротьби проти ідеї „перетоплюючого казана" і визнання за етнічністю права громадянства, — що так скажемо, — в Америці, є в деякій мірі і нашою, українською, заслугою та заслугою багатьох колись неамериканців, які приїхали сюди в свій час і створили цю різнобарвну мозаїку повноцінного масиву американських громадян. Ґлейзер, уникає дуже важливого питання, — пише цей читач до редактора журналу, — що ми всі приїхали сюди з своєю культурною спадщиною і традиціями, щоб їх тут зберегти і захистити; питання ж „добровільности" тут не має значення.

Будемо надіятися, що голос проф. Ґейзлера не багато вплине на уряд ЗСА і не сповільнить розвитку етнічних програм у цій країні.

Поворот до політики „перетоплюючого казана" Америці, здається, не загрожує.

Дослідний осередок промисловости і техніки України ім. Є. Маланюка

Ню Йорк, Н. Й. — У 1973 році при Товаристві Українських Інженерів Америки створено Дослідний Осередок Промисловости і Техніки України. Щоб вшанувати світлу пам'ять покійного Євгена Маланюка, визначного поета, есеїста, суспільно-громадського трудівника і відомого професіоналіста, в десяту річницю його смерти Т-во Українських Інженерів Америки рішило назвати свій дослідний осередок його іменем.

Отже, відтепер згаданий осередок називатиметься Дослідним Осередком Промисловости і Техніки України ім. Є. Маланюка.

Володимир Косик

ЧИ БУДЕ ВІЙНА?

(3)

Наприклад, в економічному змаганні джерела прохарчування відіграють таку ж саму ролю, як нафта. Звідси рішення президента Картера затримати експорт збіжжя до СССР. Моріс Друон пригадує слова Жоржа Помпіду, які він сказав Ніксонові в день похорону де Ґоля:

Цікаво, що пропозиції проти експансії Москви зупиняються на політиці стримування довкола Совєтського Союзу „санітарного кордону". Покищо ніхто ще не пропонує грати карту визволення і самостійности націй в СССР.

„Суспільство, яке не бороніться, пропадає, і зрештою воно не варта, щоб жити". Суспільство — це теж нація.

Є ще один механізм, який майже фатально веде до війни: економічний. Французький професор економічних наук П'єр Паскальон уважає, що економічна криза веде майже неминуче до війни, без огляду на те, який шлях для поборювання кризи вибрати — ліберальний, чи керованої економіки („Ле Монд" з18-го вересня 1979). Відомо, що прихильники ліберальної міжнародної торгівлі запевняють, що відчинення кордонів для вільної міжнародної торгівлі і міжнародний розподіл праці ведуть неминуче до миру. Ще Монтеск'є писав, що світова торгівля веде до миру, а тепер Самуель Пізар завзято твердить, що міжнародна торгівля є „зброєю миру".

У дійсності, в такому, світі, яким він є, і який називають асиметричним (з неоднаково розвиненими країнами), міжнародна торгівля приносить користь практично лише упривілейованим країнам, тобто найміцнішим з економічного боку державам. Це збільшує антагонізми і створює світ сповнений конфліктів. У вільній економіці тільки держава, яка здібна експортувати, опанує найширші ринки збуту, а інші попадають в економічну залежність і зазнають економічних труднощів. По суті зовнішній експорт це ніщо, як експорт власних труднощів власної кризи. Економічну кризу найкраще поборюють країни, які експортують, бо країна продукує для експорту, зменшується число безробітних, втримується життєвий рівень. Але цей же експорт викликає безробіття і труднощі в тих країнах, які не можуть експортувати й отримують все готове ззовні. Тому деякі автори твердять, що змагання довкола ринків збуту є однією з основних причин війни.

Тому Кейнс і „ дирижисти" уважають, що щоб запобігти лихові треба збільшити ролю і повновласті держави, шукати самовистачальности, розгортати національну економію, провадити великі будови, розбудовувати індустрію, щоб всім дати працю. Але практика показує, що цей механізм звичайно провадить до розбудови мілітарної індустрії, мілітарної сили, яка кінець-кінців веде до війни.

Знавці завважують, що в практиці військові витрати грають важливу ролю в економіці кожної країни, бо збільшують затруднення, стимулюють технічний прогрес і продуктивний апарат тощо. Такі економісти як Ґальбрейт і Свізі підкреслюють, що військові витрати, чи точніше — „військово-індустрійний комплекс" грає основну ролю в економіці від останньої минулої війни. Коли взяти до уваги, що в 1976 році 60 мільйонів осіб були затруднені в світі в секторах, пов'язаних з цим комплексом (військо, індустрія тощо), то можна собі уявити, що одним помахом магічної палички цій масі людей дати іншу працю не можна.

Але тоді як оминути, щоб переозброєний світ, беручи до уваги дестабілізацію в Африці, Азії і на Близькому Сході міг оминути третю світову війну. Тому, на думку П'єра Паскальона, війна майже неминуча.

Він каже, що досі жадний режим не знайшов таємниці збереження миру й історія людини — це історія воєн.

Цю спадщину і ми отримали і вона нам пригадує, що війна завжди була основним реґулятором та „сповняла незмінну ролю демографічно-економічного зрівноваження і виправлення наших конкретних суспільств", яких характеризують такі протилежності, як: „боротьба — змагання" і „конфлікти — співпраця", притаманні людині.

А все ж таки, коли мова про світову війну, більшість обсерваторів думає, що вона не є неминучою, бодай ще декілька місяців. Зрештою уряди західніх потуг будуть старатися, щоб совєтсько-американський зудар евентуально відбувся у формі льокальної війни в Азії. Не виключене, що дехто волів би, щоб замість **совєтсько - американського конфлікту прийшов китайсько - совєтський конфлікт.**

Всі згадані фактори й механізми війни показують комплексність людського життя. Може колись буде інакше, але покищо живемо в світі, в якому без постійної боротьби нічого самого не приходить і нічого не зберігається — ні воля, ні незалежність, ні потуга, ні добробут, ні навіть надія на краще завтра і на усунення війни.

Роман С. Голіят

ПОЛЯКИ ПРО 1918 РІК

[1]

На протязі майже 150 років польський нарід був позбавлений своєї державности. Польщу з 1772 року поділено між Прусією, Росією і Австро-Угорщиною.

Перша світова війна приспішила творення самостійности Польщі, про що, у своїй праці „Рік 1918"—Rok 1918. Wlodzimierz T. Kowalski. Krajowa Agencja Wydawnicza. Warszawa 1978. 266 сторінок, В. Ковальський, науковець і автор кількох праць дає докладний перегляд подій того часу.

Поляки використовували всі можливості, щоб осягнути свою мету. Вони співпрацювали з австрійським, німецьким і царським урядами, а коли прийшло в Росії до комуністичної Жовтневої революції, багато з них були активними її учасниками, як: ген. Рокоссовський, ген. Корчиц, ген. Сверчевський, якого в 1947 році поцілила куля УПА, Фелікс Дзержинський голова ЧК, та ряд інших. За кордоном польська еміґрація, речником якої був Роман Дмовський — голова Польського Народного Комітету (екзильний уряд) і голова „ендеків" Народних демократів — колишній посол до російської Державної Думи, відвідував президентів держав, інформуючи їх про положення польського народу. В З'єднаних Стейтах Америки доступ до президента Вілсона, мав світової слави піяніст Іґнаци Падеревський, й Генрик Сенкевич — відомий польський письменник і в той час голова Польського Допомогового комітету, завданням якого було нести допомогу жертвам війни.

Для 17-го квітня, 1917 року Америка виповіла центральним державам війну. Падеревський почав відвідувати скупчення поляків на терені ЗСА, закликаючи охотників до польської армії, яка формувалася на терені Франції з польських полонених та з австрійської і німецької армій.

„Закінчення І-ої світової війни не перервало організаційної праці над розбудовою Польської армії у Франції. В листопаді і грудні ще дальше плили кораблі з охотниками зі ЗСА до боротьби за незалежність Польщі. Майже щотижня приходили транспорти з 400 до 700 добровольцями. Дня 7-го лютого 1919 року остаточно заперестали рекрутство. На протязі 16-ти місяців американська польська громада доповнила ряди Польської армії у Франції 26,000 охотниками" (стор. 116).

Польська армія, включаючи сюди польських охотників зі ЗСА нараховувала в той час 50,000 добре вишколених вояків. На чолі цієї армії став ген. Юзеф Галлєр, — колишній офіцер австрійської армії. У той сам час Юзеф Пілсудський формував Польські Леґіони і підпільні військові організації на теренах, які були під австрійською і німецькою адміністраціями.

Дмовський зформулював проєкт як мала б виглядати незалежна Польща і нові держави визволених національностей Австро-Угорщини. Найбільш неґативно до постулятів Дмовського ставився англійський прем'єр Дейвід Ллойд Джордж. Дмовський пояснює це тим, що жидівські чинники були неґативно наставлені до нього й його політичної лінії, а вони мали великі впливи в оточенні прем'єра. (стор. 105). „Референтом до польських справ в міністерстві закордонних справ, пізніший відомий історик — Люіс Намєр (Людвік Бернстейн), уродженець Галичини. Він був дуже упереджений до Романа Дмовського, який на Заході мав опінію провідного антисеміта". (стор. 178).

Автор цієї праці пише, що й американські жиди ставилися неґативно до проєкту Дмовського, бо, мовляв, під польською владою їм не так буде добре панувати, як в Німеччині. Вони вважали Народних демократів Дмовського, за антисеміцький рух. „Вони не могли йому забути гасла до торговельного бойкоту в Королівстві, після виборів до 4-ої Думи". (ст. 118).

Не зважаючи на неґативне ставлення деяких американських і англійських чинників до голови польського еміґраційного уряду Романа Дмовського, президент ЗСА Вудро Вілсон 8-го січня 1918-го року проголосив своїх знаменних 14 точок, одна з яких, 13-та точка, говорила про незалежну Польщу на території заселеній польською людністю і вільним доступом до моря. 5-го січня Ллойд Джордж у своїй промові на з'їзді британських професійних союзів заявив, що: „незалежна Польща, яка займає усі корінні польські середовища, і які захочуть ввійти в її склад є негайною конечністю для тривалого існування Західньої Европи". (стор. 108).

Дня 16-го листопада 1918 року Юзеф Пілсудський, начальник Польщі, повідомив усі держави про постання незалежної держави. 16-го січня 1919 року Іґнаци Падеревський, повернувшись з ЗСА, очолив з черги третій компромісовий уряд і вкоротці виїхав на мирову конференцію до Парижу, яка розпочалася 18-го січня 1919 року. Участь у цій мировій конференції взяли 27 держав.

Рішаючий голос на мировій конференції мали: Америка, Франція, Британія і Італія. Коли обговорювано етнографічні кордони Польщі й підписання договору з Німеччиною — комісія натрапляла на великі в цьому питанні перешкоди. Вілсон, президент ЗСА, на конференції заявив: „Коли я приняв у Вашінґтоні панів

(Продовження буде)

Лука Луців

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

Наша спадщина. Західня канадсько-українська література для молоді. Едмонтон, 1979, ст. 283. Цю книжку, як і другу „Сини землі" Іллі Киріяка, Едмонтон, 1979, ст. 294, видано згідно з „Проєктом Альбертського Департаменту Освіти, на кошти „The Alberta Heritage Savings Trust Fund" і присвячено учням Альберти Урядом Альберти". Редаґував ці книжки Юрій Стефаник — голова Об'єднання Українських Письменників „Слово", який є членом Українського Комітету, що має ще чотирьох інших членів-педагогів і україністів.

Книжка „Наша спадщина" має такі розділи — „Країна наших предків" (11-54), „Наші предки орють цілини, будують житла" (57-157), „Освіта, мистецтво, побут, політика" (161-217) і „Канада — наша батьківщина" (221-280).

З приємністю стверджуємо, що вибір матеріялу до окремих розділів дуже добрий. Про Україну інформують читачів твори Т. Шевченка, І. Франка, Л. Українки, П. Куліша, В. Стефаника, М. Коцюбинського та інших.

Те само можна сказати і про ті літературні твори, які змальовують життя перших українців-іміґрантів в Канаді. Ось що оповідає у вірші Богдана Мазепи старий іміґрант:

Чи бачиш лани ці?
Радючі поля? —
Тут гнулись ялиці
І вихор гуляв.

Лиш пущі і трави, —
Де спиниться зір —
Де хатку я ставив —
Там вив лише звір.

Ми потом кропили —
І праліс малів.
Лягли мої сили
У чорній ріллі.

В цьому розділі маємо твори Яра Славутича, Мирослава Ірчана, Бориса Олександрова, Томи Кобзея та інших.

У третьому розділі читаємо уступи самого редактора, Я. Славутича, посла М. Лучковича, О. Зуєвського, Св. Гординського, Манолія Лупула й інших, а в четвертому „Канада — наша батьківщина" стрічаємо І. Боднарчука, М. Понеділка, О. Гай-Головка, Світляну Кузьменко, Уласа Самчука, Тересу Форд, Ніну Мудрик-Мриц та інших.

Щераз підкреслюємо, що Комітет, який складав цю читанку, добре виконав свою працю, бо читач пізнає в цій книжці у змістовному скороті життя українців в Канаді, давніше і тепер. Цю читанку з користю могли б читати і діти в Америці, вона має гарні тверді обкладинки та кілька гарних ілюстрацій, що започатковують кожен розділ.

Друга читанка — це відома повість Іллі Киріяка „Сина землі", яка змальовує з епічною шириною й докладністю життя українських іміґрантів в Канаді, як вони спочатку бідували, і як пізніше доробилися майна та радости життя.

Перші наші іміґранти не знали англійської мови. Ось як один із них купив собі соли. Він побачив грубе, солене сало. Взяв ножа й нашкрабав жменю соли й показав різникові, який продав йому за шустку повний мішечок соли.

А до Америки чи Канади їхали наші люди тому, бо на рідній землі важко було прожити.

„Де колись була одна хата, то тепер там дві, три й ціле село, мов муравлисько, аж кишить від людей, і що ступінь, то все пліт, ціле село лиш плоти."

А в Канаді українські піонери купували землю, корчували її, сіяли на ній і збирали найкращу пшеницю на світі, а молоді одружувалися, засновували свої сім'ї, багатіли.

Життя йшло своїм порядком, громада росла, міцніла. Вона мала вже і свою рідну церкву і мала школу, де діти перших піонерів вчилися чуже шанувати, а своє любити. Наприкінці автор пише про цю українську громаду в Канаді так:

„Наша громада держиться кріпко заякорена нашими батьками і матерями, дідами й бабами, а то й прадідами й прабабками... Всі наші батьки й матері чесно прожили своє життя... у своїй важкій праці себе не знали, тільки своїх дітей. Пам'ять їм вічна за це, а ми шануймо їх пам'ять і лиця свої гордо до сонця держім. Вони, сини землі, нам до світу стежку протоптали."

Старі піонери, що приїхали з рідної України, помалу відходили з цього світу, віддаючи свої землі своїм дітям і внукам, які почуваються повноправними вільними громадянами Канади, пам'ятаючи і про батьківщину своїх батьків...

Д-р М. Бойко

РЕҐІОНАЛЬНА БІБЛІОГРАФІЯ В УКРАЇНІ

(2)

В. І. Межов склав „Библиографическій указатель галицко-русской литератури", поміщений в „Основі" за 1862 рік. Я. Ф. Головацький підготовив працю „Бібліографія галицко-русская з 1772-1848 гг." (1863) та доповнення до неї Ундульського (ЧПб., 1874). І. Е. Левицький опрацював 5 томів „Галицко-русская библиографія, XIX ст.". (Останні два томи вийшли під заголовком „Українська бібліографія Австро-Угорщини"). Це найбільше повна бібліографія.

У бібліографічній роботі брав участь І. Франко, друкував багато матеріялу у „Записках НТШ". Його довша стаття у 5-ох числах „Кур'єр Львовскі" п. з. „Галицьке краєзнавство"; в 1900 опублікував „Огляд праць над етнографією Галичини в XIX в."

На історичній Волині (тепер Волинська і Рівенська області, бо Житомирщину прилучено в 1796 році) надруковано такі праці, до перших з яких належить — „Библіографическій указатель по геологіи Волині и Подоліи" Н. П. Барбота-де-Марни, до якої частково була включена історія, археологія тощо. Учениця І. П. Межова — З. М. Пенкина опрацювала „Полесье" (СПб, 1883), що охоплювала бібліографічні праці волинського і київського Полісся. Багато бібліографічного матеріялу містили „Волинскіе Губернскіе Ведомости", що почали виходити в 1837 році. Деяку роботу провело Товариство Дослідників Волині в Житомирі, зокрема його науковий співробітник П.А. Тутковський, що склав „Библиографическій указатель литератури по геологіи"... над яким працював в 1885-1908 роках, опублікував його щойно 1910 року, коли пом'якла царська цензура. К. Е. Храневич у студентськім кружку в Петерсбурзі робив заходи видати бібліографію п.з. „Волиніана", але якісь причини стали на перешкоді до видання. С. І. Пономарів (1828-1913) опрацював біо-бібліографічний словник уродженців Київщини, Полтавщини, Чернігівщини, Волині й Подільщини, але опублікував тільки Чернігівщину в 1898 році.

Багато бібліографічного матеріялу подав Микола Теодорович в „Описание церквей и приходов Волинской епархіи..." Почаїв, 1888-1905 роки, 5 томів, однак, не видано про Володимирський і Луцький повіти. В цім збірнику у підвалах подана література до важливіших поселень, включно з Житомирщиною.

Слід згадати „Бібліотеку Карпатіка, Іґло, 1880, 382 сторінок, що її приготував Гуґо Пеєр на доручення Мадярсько-Карпатського Товариства. Більшу бібліографічну працю про Буковину приготовив був бібліотекар Чернівецького університету, І. Полек німецькою мовою, іншу опрацював Фрідріх Кайндл, видану 1891 року.

Багато реґіонального матеріялу Західньої України включив у свою бібліографію Л. Фінкель, Львів, 1891-1914, „Словнік ґеоґрафічни Крулєвства Польскєго", 1880-1914 та інші видання польською мовою. Слід також згадати І. Е. Левицького „Прикарпатска Русь в XIX в. ... 1898", та його „Письмо до галицько-руських письменників про біографічні дані". Цей словник, який він почав друкувати в 1898 році, був розрахований на 6 томів та охоплював коло дві тисячі імен. Також не побачив світу словник Ф.Ф. Аристова „Карпато-русскіе писателі", з приготованих 3-ох томів видано тільки один том у Москві в 1916 році.

Описаний період охоплює коло 80 років існування реґіональної бібліографії поодиноких областей України. Наслідком цензур окупаційної влади на сході — Росія, на заході — Австрія на чолі з польською адміністрацією, бібліографічна література українською мовою дуже мізерна, праці друкувалися російською, польською, а на Буковині німецькою мовами. З повною свідомістю в цім періоді заступали тверду думку потреби крайознавчої бібліографії А.М. Лазаревський та Іван Франко. Все що було зроблено, це тільки завдяки жертвенній праці свідомих одиниць.

Бібліографія періоду Української Державности, 1918-1922

Як пише Л. Биковський — (Національна Бібліотека Української Держави, 1919-1921, 2-ге видання Авсбурґ, 1947, стор. 7) — „Року 1918 в Українській Державі було засновано три інституції далекосяглого значення: 1. Українська Академія Наук у Києві, 2. Український Державний Університет в Кам'янці на Поділлі, та 3. Національна Біблотека Української Держави в Києві". Вслід за бібліотекою почали появлятися періодики цього предмету, як: „Книжний Вісник" 1-2 за 1919 р., „Українська Старина" (Кам. П., 1919), „Книгар", Київ", 1917-1920, Голос Друку", „Книжка" та коло декілька інших назв місцевого засягу. Дещо подає „Краеведческая билнографія на Украине" І. І. Корнейчука (вип. 2, стор. 2-6), деякі назви слід віднести до вищезгаданого періоду, про який автор із зрозумілих причин зовсім не згадує. До них належать: Д. Чернявський — „Катеринославщина"... 1919 рік, 50 сторінок, В. Ф. Резниченко — „Матеріяли до бібліографії Батурина" (1919), Ф. Ф. Максименко — „Матеріяли к бібліографії Донецького... уезда", (1922, приготовані ще в 1920).

Далекосяглість розуміння бібліотечних справ виявлено зорганізуванням Української Головної Книжкової Палати, законом УНР 24-го січня 1919 року. Совєтська влада спочатку її, з певними змінами, адоптувала, а вкінці її таки розгромлено в 1932-33 роках.

Вимовним піднесенням числа назв української книжки в роках Визвольних Змагань можуть послужити такі дані: 1919 — 747 назв, 1918 — 1,084, а в 1919 наслідком рухомих фронтів — 665.

Бібліографія періоду совєтської відлиги, 1920-1930

Під впливом Визвольних Змагань, повного безсилля червоної влади та зрушення національної свідомости, в 1920-1930 роках робляться заходи в користь української бібліографії. Приблизно коло 1925 року виникла думка видавати журнал „Краєзнавство" (1927-1930), щоб стимулювати реєстр реґіональної бібліографії. Чогось особливо замітного до 1925 року не надруковано, аж щойно вийшов „Бібліотечний збірник", ч. 1: „Праці першої конференції нукових бібліотек УРСР," К. 1926.

Тоді власне зародилася думка при місцевих бібліотеках вести облік крайознавчої літератури. Можна сказати, що першим, що в ці часи започаткував цей рід бібліографії, був В. Отаманський „Краєзнавство на Поділлі, найближчі його завдання й потреби"... Вінниця, 1926. При багатьох бібліотеках організувалися крайознавчі відділи. Вінницька філія Всенародної бібліотеки в Україні видала „Часописи Поділля", коло 500 назв; Д. Чернявський склав „Дніпрельстан та бібліографія про нього". Тут бачимо новий подих „соціялістичного реалізму". Після того все частіше почали появлятися всякі „октябрські" теми. Однак час до часу були і поважні теми, як от: „Бібліографічний покажчик краєзнавчої літератури на Україні, 1917-1926" Д. Балика. Н. В. Здобнов написав популярний порадник „Основи краєвої бібліографії". Але ще жевріла наснага продовжувати цю галузь науки і в пізніших роках. Протягом 1926-29 років Ф. Ф. Максименко підготовив „Матеріяли до краєзнавчої бібліографії України", виказуючи коло 1,000 назв, майже по всіх областях України. Пізніше він довів свою працю до 1940 року, але рукопис у 1943 році знищила війна. Після 1957 року Максименко відновив свою роботу у Львові. Матеріяли він збирає до цієї пори. Дещо переслано йому з країн нашого поселення.

Цей період совєтської „відлиги" дуже нелогічно називають „українізацією" бож українізувати можна чужинця, а не автохтона. За цю легковажність багатьох заплатили життям, метою бо цього підступу було виявити умові сили народу, щоб опісля під різними претекстами їх знищити. В цім часі постало десятки бібліографічних журналів, які не існували довше кількох чисел. Розмах бібліографічних сил з часу української державности почав припинятися, та врешті на довгі роки зупинила суцільна колективізація у 1932 році страшним голодом.

(Продовження буде)

ЛІҐА ПРОТИ...

(Закінгення зі стор. 1)

Пані Швед і інші члени групи поставили вимогу, щоб у склад ради був включений щонайменше один представник від українців, з чим п. Сандерс згодився.

Вичерпавши теми розмови, група разом із п. Сандерсом, котрий сам запропонував піти з нею до бюра Ради Голокост, відвідали нові приміщення ради, де голова М. Фрідман та його заступник М. Беренбавм вже чекали.

Питання, що їх ставили члени групи, були такі самі, що їх висловлювано раніше Сандерсові. На ці питання, одержувано подібні відповіді, за виїмком застереження М. Фрідмана, що приналежність до певної етнічної групи не забезпечує її автоматично мати представника в раді, бо про членство рішатимуть професійні кваліфікації. Директор Фрідман підкреслив, що навіть, коли б не було українського представника на Раді Голокосту, про українську справу не забудуть, тому, що в раді будуть спеціялісти, які тим займатимуться.

Очевидно, що це викликало одностайні застереження членів групи, бо хто буде краще знати про кривди заподіяні українцям і обстоювати інтереси українських жертв „Голокосту" як не вони самі? Тому знову група ставила домагання, щоб українці мали не менше як одного представника. Як доказ пані Швед пригадала д-ру Беренбавмові, що хоч були спеціялісти на попередній комісії, все ж таки лента, яку ставили на пам'ятнику в Бабинім Яру, не мала українського напису.

Доктор Беренбавм відповів, що вони спершу забули, а коли пригадали собі, то вже не було часу і не могли знайти особи, котра могла б це написати по-українськи. Голова ліґи тут підчеркнула, що власне тому треба українського представника, щоб це не повторилося.

По дво- і півгодинній дискусії члени ліґи запропонували директорові Фрідманові, щоб він звітував президентові Картерові про зустріч з ними, але коли він відмовився, ліґа запевнила його, що сама потурбується про звітування.

Ліґа була заснована півтора року тому, її управа та членство складається із молодшої, активної української ґенерації. Ліґа має контакт з іншими етнічними групами, як наприклад, із „Американсько-Жидівським Комітетом", писала листи проти знеславлення та робить заходи насвітлення кривд, заподіяних українському народові, бо чомусь в американській ментальності слово „голокост" звужують виключно до кривд, заподіяних нацистами жидам. Це діється мабуть тому, що представники жидівської етнічної групи майже змонополізували членство в комісії, та завдяки шестигодинному фільмові про „Голокост", що був висвітлюваний у ЗСА та в інших країнах, із неґативною, на жаль, оцінкою українців.

Всюди, де група переводила розмови, голова ліґи Д. Швед залишала односторінкову інформацію про цілі ліґи. Врешті, у вівторок 29-го січня, Д. Швед одержала телефонічне повідомлення від директора Фрідмана, який повідомив, що треба до п'ятниці 1-го лютого 1980 року подати їм листу українських кандидатів до Ради Голокост, із їхніми кваліфікаціями. Ліґа в порозумінні з централею УККА справу негайно полагодила. Цей перший позитивний крок для членства українців у Раді Голокост є безперечно успіхом заходів „Ліґи проти Знеславлення Українського Імени," яка старатиметься довести цю преважливу справу до кінця.

ТОВАРИСТВО СВЯТА СОФІЯ —
Комісія Патріяршого Фонду

повідомляє:
на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД зложили:
VII — 79

По 100.00 дол. — Н. Попель, М. А. Похмурські, Ю. Головчак, Н. Н., д-р Т. Цісик;
60.00 дол. — І. Плювак, в пам'ять бл. п. Павла Плювака;
50.00 дол. — Ю. і О. Бачинські;
27.00 дол. — З доповіді о. П. Стецюка в Денвері, Кол.;
25.00 дол. — д-р О. Снилик, в пам'ять бл. п. Г. Городецького, С. і А. Кучкуда;
20.00 дол. — В. Пасічняк, в пам'ять бл. п. о. А. Тимкова;
по 10.00 дол. — Д. Шабля, д-р Трохимчук (додаток до збірки в Йонкерсі з 14. VI.).

Листа ч. 1249, Керґонксон, Н. Й. Патріярхальне Товариство, збирав д-р М. Барусевич.
по 20.00 дол. — д-р В. і Я. Ціханські, д-р М. Барусевич, М. Мороз, О. Олійник, М. Яримович, М. і А. Куриляк, В. Г. Хамула;
15.00 дол. — М. Василик;
по 10.00 дол. — М. Крижановський, Р. Патрило, І. Мудра;
по 5.00 дол. — Д. Горняткевич, В. Квас, Н. Н., Н. Н., І. Лесів, І. Загаляк, О. Денисенко, Р. Татарський, Салук, Ю. Гошовський, Е. Доріяк, Т. А. Лесів, д-р Б. Кондра, П. О., М. Лаврук, О. Бедрій, М. Тхір, М. Рекицка. П. Панчак, М. Квас;
3.00 дол. — Т. Шмотолоха.

Листа ч. 1041, Керґонксон, Н. Й., Патріярхальне Товарство, збирав д-р М. Барусевич
25.00 дол. — М. Юрків;
по 10.00 дол. — Григоренко Зинаїда, Маренін М., Бубела А.;
по 5.00 дол. — Хухра Д., Хлистяк І.

Листа ч. 1281, Філядельфія, в пам'ять бл. п. Юстини Огоновської, збирав д-р Роман Кос
50.00 дол. — інж. В. і А. Маєвські;
по 10.00 дол. — Неля Кліш, д-р Р. і А. Кос, А. Швабюк, інж. С. і О. Кульчицькі, І. і С. Спонські, О. і Е. Зелінські;
по 5.00 дол. — Е. Чайковський, О. Дяченко, Е. Костюк, О. Масюк, Т. Маринннян.

Українське Патріярхальне Товариство в Детройті, Міш. Листа ч. 1, замість квітів на могилу бл. п. д-ра Дениса Квітковського
50.00 дол. — Стрихар Б.;
25.00 дол. — Гординський Р.;
по 10.00 дол. — Ромах А., Соловій О. Б., Захарій В., Конопада Я., Малиновський Я.;
5.00 дол. — Смук К.

Українське Патріярхальне Товариство в Детройті, Міш. Листа ч. 2.
350.00 дол. — Українське Патріярхальне Товариство — Відділ в Детройті;
10.00 дол. — Когут Тарас, в пам'ять бл. п. д-ра Д. Квітковського;
ы дол. — Меронек У., в пам'ять бл. п. д-ра Д. Квітковського;
по 5.00 дол. — в пам'ять бл. п. д-ра Д. Квітковського: Пиро М., Климишин М., Щербій В.

Листа ч. 43. Замість квітів на могилу д-ра Дениса Квітковського
100.00 дол. — Феденко С. А.;
по 25.00 дол. — Балтарович Р., Мороз Р. О.;
по 20.00 дол. — д-р Король В. Н., д-р Сілецький Я. Е., Дубицька Н., Дубицький М. С.;
15.00 дол. — Праліс П. Н.;
по 10.00 дол. —Климишин С. Е., Кунинський М. Н., Конюх П. Д., Лаврин М. Н., Сена Я., Щуровський С., Бакстер О., Маньковський.

Листа ч. 3, Українське Патріярхальне Товариство, Детройт. Замість квітів на могилу бл. п. Марії Продан-Прокопович
35.00 дол. — Стельмах З. О.;
по 10.00 дол. — Чапельський, О. Л., Куленський М. Н., Цяпа М., Огар В. О., Шевчук Т. З., Пахолок І. М., Бравінська З.;
по 5.00 дол. — Рогач С., Чехут О.

Українське Патріярхальне Товариство в Детройті
200.00 дол. — Ґоїв Зенон і Ярослава;
50.00 дол. — Лаврин М.;
40.00 дол. — Панчак І.;
35.00 дол. — Кульчицька О.;
30.00 дол. — Григорчук С. (трьома датками по 10.00 дол.);
по 25.00 дол. — Білий С. Сторожук Б.;
20.00 дол. — Кордуба Б.;
по 10.00 дол. — Корбяк А., Гузар Р.;
5.00 дол. — Несторович В.

Комісія Патріяршого Фонду Товариства Свята Софія висловлює щиру подяку усім Вельмишановним збірщикам і Жертводавцям.

Датки на Патріярший Фонд можна складати на руки уповноважених збірщиків або висилати на адресу:

ST. SOPHIA RELIGIOUS ASSOCIATION — PATRIARCHAL FUND
7911 Whitewood Rd., Philadelphia, Pa. 19117

Всі датки Товариства Свята Софія — Патріярший Фонд, можна відтягати від податку — IRS No. 23-74380645.

У Москві народ...

(Закінгення зі стор. 1)

військ проти афганських повстанців і проти тих афганістанських військових частин, які перейшли на бік повстанців. Як знаємо, військо сучасного просовєтського Афганістану вивінуване і вишколене совєтами.

Тепер совєтське офіційне пояснення, чому розпочались збройні неспокої в Афганістані,' є інше від того, яке було донедавна. Перше панував мотив: „боротьба революціонерів проти феодалів"; тепер же власті в Совєтському Союзі оскаржують Америку в тому, що ЗСА мали і мають намір влаштувати мілітарні бази в Афганістані, які загрожують і загрожуватимуть безпеці СССР. Мовляв, ці системи радарові і підглядальні мали б замінити втрачені американські електронічні системи для слідкування на Іранській території.

Це, начебто, з оборонних міркувань СССР послав свої війська в сусідню країну, а таке „оборонне" пояснення більш до вподоби совєтським громадянам, — на думку знавців і втаємничених у совєтські справи. Народ у Совєтському Союзі начебто такі спонуки власного уряду і „зрозуміє і сприйме".

Коли ж такий провідний діяч Політбюро, як Боріс Пономарьов, секретар Центрального Комітету КПСС, оголошує, що ЗСА і Китай мають намір „використати Афганістан для військових авантюр і провокацій проти СССР", то конфлікт Захід — Схід потрапляє з ідеологічної в патріотичну „посудину".

Це ж робить легшим розворушити народний ентузіязм для продовження боротьби в Афганістані, якщо вона стане справжнім військовим тягарем, — кажуть західні експерти.

Широко розповсюджуються в країні також поголоски, що ті і ті сини і чоловіки загинули в Афганістані, бо родини в СССР щойно тепер дістають офіційні повідомлення про загибіль у війні їхніх рідних, а це також створює атмосферу неспокою в Москві.

Інші поголоски стосуються відкриття нових військових шпиталів у Ташкенті й Алма-Аті для догляду поранених на афганському фронті, і що червона армія творить нові медичні команди та пересилає їх в Афганістан.

Появився...

(Закінгення зі стор. 1)

поданий видавець, редактор, адреса, періодичність, рік видання, кількість виданих чисел, формат, кількість сторінок, тираж, форма друку, висота передплати і т.п.

Описано докладно 482 пресові органи, які появлялися в 18-ти країнах поселення українців і в сателітних державах. До того додано 66 назв періодиків, яких музеєві не пощастило одержати, отже разом появлялося в 1975-1978 рр. 548 різнородних пресових органів, в тім 2 щоденники й 32 тижневики. Коли включити до того додатки й незалежні сторінки під окремими назвами, то покажчик нараховує 619 назв. До цього покажчика включено також 30 назв преси, яка почала появлятися в 1979 році.

В порівнянні з покажчиками з попередніх років цей шостий випуск не виказує значних змін. Кожного року появляється пересічно 350 пресових органів з тим, що 242 появлялися без перерви протягом усіх 4-ох років. Інші то появляються, то перестають виходити. Однак покищо не запримічується послаблення видавничої діяльности на полі української преси. Відрадним явищем є, що молодь видає чимало своїх органів і то в більшості українською мовою.

З передмови до покажчика виходить, що пресовий відділ Українського Музею-Архіву в Клівленді єдиний в діяспорі спеціялізується в систематичному комплектуванні української еміґраційної преси й має її найповнішу збірку. Тому побажано, щоби ті видавці, які ще не висилають своїх видань до УМА, слали їх на таку адресу: Ukrainian Museum-Archives, Inc., 1202 Kenilworth Ave., Cleveland, Ohio 44113.

Замість квітів на свіжу могилу
Дорогої і Незабутньої

бл. п. ІРИНИ ФЕДЕНИШИН

10.00 дolярів
на видання ювілейної книги гімназії СС. Василіянок
складає

О. ГЕНТІШ

В ТРЕТЮ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Незабутнього і Найдорожчого
МУЖА І БАТЬКА

сл. п. ПОЛК.

ОЛЕКСАНДРА УЗОНІВА

буде відслужена

ПАНАХИДА

в катедрі св. Володимира в Ню Йорку, Н. Й.
160 Вест 82-га вул.

в неділю, 24-го лютого 1980 року
після Служби Божої

Друзів, Приятелів і Знайомих просимо помолитися за спокій Його душі.

ЗІНАЇДА — дружина
ОЛЕКСАНДРА — дочка

У ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого і Незабутнього
МУЖА, БАТЬКА, ДІДА, ПРАДІДА І БРАТА

бл. п.

ІВАНА ГАЛИЧИНА

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ
відправлено

в церкві св. Покрови Божої Матері в Озон Парку, Н. Й.;
в церкві СС. Василіянок у Словтсбурґу;
в церкві Наша Мати Милосердя, Форест Гіллс;
в церкві св. Аґнес в Джерзі Ситі, Н. Дж.

18-го лютого 1980 р., о год. 9-ій вранці

Просимо про ласкаві молитви в намірені Покійного.

•

Замість квітів на могилу

бл. п. Івана Галичина

дружина МАРІЯ
складає на добродійні цілі:

50.00 дол. — на церкву св. Покрови Божої Матері в Озон Парку, Н. Й.;
50.00 дол. — на „Церкву в Потребі", Рим;
25.00 дол. — на Наукове Т-во ім. Шевченка;
25.00 дол. — на Фонд Українських Студій в Гарвардському Університеті.
25.00 дол. — на церкву св. Покрови Божої Матері в Озон Парку, Н. Й., зложили ОЛЬГА І ВАСИЛЬ НАСТИН — дочка і зять.

Об'єднання б. Вояків Українців в Америці
Відділ в Рочестері, Н. Й.

ділиться сумною вісткою
із Членством і Друзями та Громадянством,
що дня 6-го лютого 1980 року,
відійшов у Вічність,

б. Секретар Відділу, Інженер, Сотник Армії УНР

бл. п.

ЛЕОНІД САВЧИНСЬКИЙ

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Управа Відділу

ПОДЯКА

З невимовним болем, ділимося сумною вісткою,
що 24-го січня 1980 р., з волі Всевишнього,
відійшов у Вічність,
наш найдорожчий
МУЖ, ТАТО, ДІДУСЬ І БРАТ

бл. п.

ВОЛОДИМИР ТЕСЛЯ

Цією дорогою, складаю сердечну подяку Всеч. о. Чарлес Меззомо і о. Ропке, за похоронні відправи та відпровадження Покійного на місце Вічного Спочинку на український католицький цвинтар в Ґлестонбері, Конн.

Щира подяка Церковному Хорові, під дириґентурою п. інж. Олександра Пришляка, який звеличав похоронні відправи.

Щира подяка Приятелям, які несли домовину: пп. Володимирові Василенкові, Павлові Колінському, Антонові Наконечному, Петрові Дутці, Іванові Яришові і Ярославові Ткачукові.

Складаю щиру подяку Приятелям і Знайомим, які зложили пожертви на Служби Божі, за квіти, за пожертви на Патріярший Фонд.

За щирі вислови співчуття — усні і листовні.

За так численну участь на Панахиді і на похоронах. (Хоча, це був робочий день).

Подяка Спортовому Товариству „Скала".

Дуже дякую всім організаціям на терені Гартфорду, Конн.

Похоронному заведенню Таларского, за взірцеве переведення похоронів.

Нехай Всевишній Господь винагородить Всіх своїми ласками!

КАРОЛИНА ТЕСЛЯ з Родиною

Ділимося сумною вісткою з Українським Громадянством,
що дня 3-го лютого 1980 року відійшов у Вічність,
в Монтерей, Каліфорнія, на 72-му році життя

бл. п. маґістер прав

ЕВГЕН Й. ВЕРТЕЛЕЦЬКИЙ

Тлінні Останки спочивають на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Прибиті горем: СИН, БРАТИ та ВНУКИ

В ОДИНАДЦЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Дорогого
МУЖА, БАТЬКА І ДІДУСЯ

бл. п.

СТЕПАНА ЛАЗУРЕНКО

ПОЛКОВНИКА АРМІЇ УНР

у середу, 27-го лютого 1980 року, о год. 6-ій веч.
в церкві св. Андрія в Детройті, Миш.
буде відслужена

ПАНАХИДА

Всіх Знайомих просимо помолитися в цей день за спокій Його Душі.

РОДИНА

Відділ УККА в Чікаґо

Чергове засідання керівних органів Відділу УККА в Чікаґо відбулося 9-го січня ц.р. Тут було обговорено й рішено ряд справ дальшої праці Відділу.

Свято Державности заплановане на 27-го січня о 3-ій годині пополудні в готелі Бісмарк. На доповідача запрошено високого старшину американської морської піхоти (марінс) генерала Ясківку.

Відзначення роковин Тараса Шевченка заплановане на 8 або 9 березня. На головних доповідачів запрошено новоприбулих дисидентів з України — подружжя Караванських.

Після широкого обговорення Українських Днів у Чікаґо, передано справу комітетові для дальшої аналізи і вибору пори для цих відзначень, перед чи після літніх вакацій. При цьому була дискусія над принципом Українських Днів — чи ці дні мають бути „ПРО НАС" чи „ДЛЯ НАС", тобто, чи робити ці дні серед українців чи серед не-українців — золоту середину тяжко було знайти.

Рішено вислати листа-роз'яснення до президента Картера у справі закриття американського консуляту в Києві, пов'язаного з подіями в Афганістані.

При цьому було обговорено активізацію чікаґської Комісії Оборони Політв'язнів, фонду Катедри Українознавства при Іллінойському університеті та активізацію українських студентських клюбів по університетах, зокрема для відзначення Крутянських роковин.

До порядку денного було також додано обговорення засідання і ухвали Крайової Ради УККА в Ню Йорку 15 грудня 1979 року, де було названо „шкідливою" працю голови закордонного представництва Української Гельсінкської групи ген. Петра Григоренка (згідно) звідомлення щоденника „Америка").

Після гарячих дискусій члени керівних органів відділу УККА в Чікаґо, ті що не погоджуються і не одобрюють ухвали Крайової Ради УККА в Ню Йорку, заявили, що вишлють листа до централі УККА і домагатимуться уневажнення згаданих ухвал.

Ол. Пошиванік

„Рушничок" у Фініксі, Арізона.

Оркестра „Рушничок"

Нераз читаємо в нашій пресі, чуємо з оповідань гостей, які відвідують Арізону, а також знаємо з особистого перебування на сході Америки, які гарні, культурні забави та балі там відбуваються. Українська громада у Фініксі вже не раз думала щось подібного зробити в себе: спровадити добру оркестру і зробити гарний баль, але все не відважувалась.

Аж ось знайшлися відважні члени Українсько-Американської Кредитівки і в порозумінні з 3-ім Відділом СУА взялися за таке відважне діло. По кількох спільних нарадах обрано Бенкетовий Комітет, який очолив інж. Володимир Чопівський, заступником стала Галя Агащук, а далі пані: Ірина Комарницька, Аня Дидик, Люба Леґстон, і панове: Ярослав Росола, Микола Бурда і Роман Бадинський. Члени Комітету розподіли між собою працю: розпродаж квитків вступу, підшукання залі в одному з найкращих модерних готелів, і діло пішло в рух. Інж. В. Чопівський зайнявся справою оркестри, по короткому часі домовившись із оркестрою „Рушничок", що пішла нам на дуже вигідні услів'я, за що „Рушничкові" щира подяка.

Коли по кількох тижнях наполегливої праці члени Комітету побачили свій надсподіваний вислід, що велика забавова заля не буде світити порожніми столами, це додало їм ще більшого запалу до праці. Бенкетовий Комітет і багато прихильників бенкету не могли вже дочекатися побачити свій успіх.

Вже в п'ятницю перед забавою почали з'їжджатися гості із дальших місцевостей, як Сан Дієґо, Лос Анджелес і інших місцевостей Каліфорнії, також з Рочестеру в Міннесоті, з Чікаґо, навіть з Філядельфії і з багатьох інших міст ЗСА. Деякі члени оркестри „Рушничок" приїхали до Фініксу вже заздалегідь, але ентузіясти бенкету з радістю забрали їх до себе.

Нарешті прийшов довгоочікуваний день 16-го листопада, і тоді з приємністю ми бачили крім гарно вистроєних наших арізонців і арізонок, ще і молодь, що не знати звідки її так багато взялося. З поблизького Тусону приїхало коло 30 осіб завдяки о. Мирославові Колодієві, пароховї УКЦ, який прибув і сам особисто.

О годині 7-ий увечорі всі засіли до столів, а пані Галина Агащук, голова 3-го Відділу СУА, привітала всіх на залі і попросила інж. В. Чопівського до слова. Він привітав всіх на залі від УА Кредитівки, Бенкетового Комітету і представив конферансьє панну Аню Дудик, добре знану у Фініксі зі своїх виступів, а також і на „Союзівці".

По смачній вечері панна Аня представила довго очікуваних і милих членів оркестри „Рушничок". Так розпочався наш Баль. Оркестра „Рушничок" грою, співом і одягом (вони зміняли його двічі) захопила присутніх на залі, спеціяльно не-українців, які бачили такий виступ перший раз. До членів Комітету підходило багато гостей з побажаннями, щоб щороку робити такі забави і запрошувати такі добрі оркестри, як „Рушничок". Спеціяльно молодь була зачарована грою „Рушничка". Вміле ведення балю панною Анею теж заслуговує на найкращу похвалу.

Якось робилося сумно на серці, коли треба було закінчити цю гарну забаву і розходитися по домівках; тому по останньому танці на добраніч гості ще довго сиділи у залі, робили собі знімки з членами „Рушничка", щоб мати гарну пам'ятку на майбутнє. Місцеві громадяни були захоплені гарним балем і просили зробити на другий рік такий самий баль, а вони приведуть багато більше гостей. Не обійшлось і без жарту: один розбавлений гість заспівав: „Зібрав Володя кумпанію, на велику, але чесну: Галю, Аню і Романа; Любу, Ірку і Миколу; але Славко каже всьо добре буде!"

Ці побажання, заяви, похвали, дотепи і пісеньки так додали комітетові охоти до праці, що на своїх ліквідаційних сходинах він ухвалив в листопаді 1980 року зробити бенкет і баль і знову з „Рушничком". Щасти їм Боже!

Славко Р.

ВІДЗНАЧЕННЯ...

(Закінчення зі стор. 1)

дат ніколи не забуває поминати в Божественній Літургії.

Це син Василя та Євгенії Марії з роду Попівчаків, що побачив світ у 1937 році в містечку Карнеґі, в Пенсильванії, де потім навчався в елементарній школі. Середню освіту завершив у Малій семінарії св. Василія Великого у Стемфорді в 1955 році, а філософічні студії — в Колеґії св. Василія Великого в тому ж місті в 1959 році. Богословську науку здобув в Українській католицькій семінарії св. Йосафата та в Католицькому університеті в Вашінґтоні в 1963 році, і тоді ж був висвячений Митрополитом Амврозієм на священика Христової Церкви. Від того часу піднесено його до стану папського шамбеляна Святішим отцем Павлом VI у 1974 році, а тепер є він парохом і канцлером Української Католицької Митрополії.

Знаходить він час і для праці серед народу, тому є він головним предсідником СУК „Провидіння," працює як заступник президента Українського Конґресового Комітету Америки і завжди тісно співпрацює з організованою у Відділі УККА українською громадою в нашому місті братньої любови.

Пане Голово, я маю честь представити Вам прикладного сина американської України, гідного всім до наслідування, високопреподобного отця шамбеляна Роберта Москаля."

Голова Відділу УККА у Філядельфії проф. Стерчо в асисті мґра Івана Базарка, філядельфійського Українця Року з 1979, та ред. Лідії Бурачинської, чікаґської Українки Року з 1978, як і секретаря Мирона Баранецького урочисто відчитав текст грамоти учасникам бенкету, які на знак пошани стояли, і передав друковану староукраїнським друком, прикрашену емблемами УККА Грамоту третьому з черги Українцеві Року міста Філядельфії.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Із сторінок історії українського спорту

Леґендарні перемоги Українських спортовців

12-го червня 1942 року: „Старт" Київ — збірна німецьких військ Києва — 7:1

17-го липня 1942 року: „Старт" Київ — ПҐС Німецька Армія — 6:0

19-го липня 1942 року: „Старт" Київ — МСҐ Мадярська Армія — 5:1

26-го липня 1942 року: „Старт" Київ — МСҐ Мадярська Армія — 3:2

6-го серпня 1942 року: „Старт" Київ — „Фляк - Ельф" Німецька Армія — 5:3

Зміна окупантів України

Коли в неділю, 22-го червня 1941 року українські спортовці в столиці України, Києві приготовлялися святково відкрити, збудований власними руками, свій Центральний стадіон, над містом подібно, як і над сотнями інших у совєтській імперії, загуділи перші німецькі бомби. Блискавично, після бомбових атак рушила на схід армія ґітлерівської Німеччини. Вже 19-го вересня 1941 року німці зайняли столицю України Київ. Між сотнями тисяч українських юнаків, які на початку війни ще не знали справжніх замірів Гітлера, не хотіли воювати за тюрму народів СССР і радше пішли в німецький полон, знайшлися майже усі змагуни офіційного клюбу „Динамо". Як відомо цей клюб копаного м'яча був одним з найкращих у совєтській імперії (таким він є і під сучасну пору). Змагання і перемоги київських футболістів з московськими дружинами, завжди зроджували гордість і гонор в українців, які, дивлячись на успішність своїх спортових любимців, їх прославляли.

Позбувшися своїх „старших братів" майже усі змагуни колишнього клюбу „Динамо" потрапили на працю у найбільшій київській пекарні, — Ч. 1.

Головним бажанням цих наших спортовців було започаткувати зорганізування власної дружини і тим заохотити спортовців інших українських міст до відновлення своїх дружин і остаточно до створення Української Ліґи Копаного М'яча. На жаль, не здійснилося бажання українських спортовців. Новий окупант України вповні перейняв мету своїх попередників росіян і хоч іншими методами, явно зміряв до знищення українського народу та перетворення України на колонію ґітлерівської Німеччини. Українські спортовці могли, — але гордо відкинули можливість влитися в німецькі клюби, до чого їх намавляли аґенти ґестапо.

Останні виступи перед вивозом до „Бабиного Яру"

Весною 1942 року київські спортовці, не маючи власного стадіону, проводили свої тренінґи на доступних відкритих площах. Німці мали свій стадіон. У цьому часі українські спортовці прийняли тимчасову назву дружини „Старт" в складі якої були такі відомі в Україні футболісти, як: Микола Трусевич, Олексій Клименко, Іван Кузьменко, Михайло Свиридовський, Микола Коротких, Федір Тютчев, Михайло Путистін, Василь Сухарєв, Володимир Балакін, Михайло Мельник і Макар Гончаренко.

Прийнявши за факт існування тієї української дружини військові власті столиці України дали дозвіл на відкриття „Українського стадіону", який знаходився при вул. Васильківській з входом з вул. Прозоровської. Офіційне відкриття цього стадіону відбулося 12-го червня 1942 року, в програмі якого відбулися: гімнастичні вправи, боксерські і легкоатлетичні змагання. Та найголовнішою точкою відкриття були перші, під німецькою окупацією Києва, — змагання копаного м'яча — нової дружини „Старт" (її теж звали „Україна") з репрезентацією місцевого німецького ґарнізону.

У своєму першому виступі українці розгромили цю німецьку дружину високим вислідом 7:1. Бажаючи реваншу, німці зорганізували другі змагання, що відбулися 17-го липня 1942 року, цим разом сильніша німецька, військова дружина „ПҐС" зазнала поразки 6:0. Після тієї перемоги німецькі цензори газети „Нового Українського Слова" наказали редакторам, відповідно виправдати цю програну, мовляв, військовики не були зіграні в цей час, як в „Старті" грали визначні колишні змагуни чемпіонської дружини „Динамо". 19-го липня 1942 року німці заранжували зустріч „Старту" з сильною репрезентацією мадярської армії „М.С.Ґ. Вал", у якій вони були певні перемоги мадярів. На превеликий їхній жаль українські спортовці перемогли цю мадярську дружину високим вислідом 5:1. Зачаровані мадяри гарною технічною грою українців виявили бажання відбути відплатні змагання, до яких вони мали виступити в значно підсиленому складі.

І так, 26-го липня відбулася ця емоційна зустріч, в якій підсилена мадярська військова дружина програла більш приличним вислідом — 3:2.

І врешті нацисти запланували змагання, що як пізніше показалося; були змаганнями смерти, для частини змагунів „Старту", який після цього взагалі перестав існувати. Сталося це 6-го серпня 1942 року, саме в часі коли німецька армія дійшла до ріки Волги. Проти української дружини військові власті Києва спровадили „славну" дружину, так зв. „Флякельф", яка не знала поразки в жадній окупованій німцями країни Европи. Саме тому перед тією грою в київській різномовній пресі появилися обширні рецензії, у яких подано про всі подвиги тієї німецької дружини, перемоги „Старту" і докладна статистику здобутих і пропущених голів — обидвома дружинами.

Стадіон „Зеніт" по береги заповнився військом і на другорядних місцях українськими глядачами. Гра почалася швидкими наступами сильних фізично німців, які пописувалися брутальністю, що її не „помічав" суддя. Їхнім бажанням було в першу чергу унешкідливити славного українського воротаря Трусевича, якого їхні напасники брутально копали при кожному вибігу до м'яча. Першими відкрили конто 1:0 німці, але швидко після перебрання ініціятиви киявляни вирівняли вислід 1:1. До перерви „Старт" провадив 2:1. Під час перерви до змагунів „Старту" завітав старшина Командантури, який холоднокровно похваливши українських спортовців за гарну, чисту і технічну гру, при цьому признавши, що вони вдержали свій гонор, попередив, що в другій половині киявляни повинні програти зустріч — в іншому випадку будуть розстріляні. Прослухавши мовчки, цю нечувану в спортовому світі „пораду" українські спортовці продовжували свою гру по перерві. Після здобутого — третього ґоля, стадіон окружила поліція і військо, а між ентузіястичною українською публікою пролунали постріли в повітря для втихомирення її від безмежної радости.

При стані — 5:3 для української дружини, суддя, значно вкоротивши гру, від свистав кінець зустрічі. Дозволивши спокійно зійти з площі українським спортовцям, уже наступного дня змагунів „Старту" почали викликати один по одному до канцелярії директора пекарні. Зібравши всіх — ґестапівці вивезли їх до відомого Бабиного Яру, де після побоїв і тортур, що їх виконували; нацисти: Венцель, Христіян, Рамхін, Цанга і інші, опухлих від голоду, поступово розстрілювали разом з іншими українськими і жидівськими — в'язнями.

На очах своїх друзів загинули від куль нацистів: Микола Трусевич, Олексій Клименко, Іван Кузьменко і Микола Коротких. Кільком нашим змагунам пощастило втекти і між ними Макареві Гончаренкові та Михайлові Свиридовському. Інші визначні українські спортовці, змагуни копаного м'яча: О. Щадський, К. Скрипченко, М. Юрченко, М. Махиня, О. Радзавинович, загинули при відступі російських окупантів від куль НКВД, або їх вислано на фронт в рядах Червоної армії, що панічно відступала на Схід.

Використана література: „Футбол України", Київ 1968, „Бабин Яр", Анатолій Кузнєцов („Юность") 1966.

Українські виступи...

(Закінчення зі стор. 1)

писання цього репортажу — це питання ще не було розв'язане.

Масове розповсюдження українських матеріялів у Лейк Плесіді, викликало велике зацікавлення серед американської і міжнародної публіки. Зокрема олімпійські відзначки і наліпки на автомобілі користувалися великою популярністю. Увечері було видно як американська молодь наклеювала собі їх на груди і ходила так по селищі. Українські матеріяли викликали обурення і протести серед деяких членів великої совєтської делеґації на Олімпіяду. Дехто з них прочитавши летючки, на очах кореспондентів і глядачів, рвав їх на куски, кидав на землю і топтав ногами. З публіки було чути голоси: „То це так само ви нищите Афганістан".

У Лейк Плесіді відбулася пресконференція

З великою участю чужомовних кореспондентів на пресовій конференції в імені Української Гельсінкської групи виступила Ніна Строката - Караванська. Пресконференція відбулась у понеділок, 18-го лютого, в год. 2-ій по полудні, у конференційній залі Міської Управи. Репортаж про конференцію появиться у наступному числі „Свободи".

Осіб, зацікавлених українськими виступами на Олімпіяді просимо телефонувати на число: (518) 668-2715.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

СТЕФАНІЯ ВАЩУК, членка УНС Відд. 36 св. Марії в Рочестері, Н. Й., померла 10 грудня 1979 р. на 66-му р. життя. Нар. 1913 р. в Україні; членкою УНС стала у 1951 р. Залишила у смутку дочку Христину з чоловіком, сина Роберта з дружиною, сестру Марію та багато кузинів, сестрінків і сестрінниць. Похорон відбувся 14 грудня 1979 р. на цвинтарі Голі Сепальчер в Рочестері, Н. Й.

Вічна Їй Пам'ять!
Мері Ковальчук, секр.

ІВАН СВЕРДЛОВ, член УНС, Відд. 291 ім. Тараса Шевченка в Клівленді, помер 26 листопада 1979 р. на 71-му р. життя. Нар. 1908 р. в Стародуб, Україна; членом УНС став у 1951 р. Залишив у смутку дружину Павлину, доньку Антоніну і сина Петра. Похорон відбувся на цвинтарі Бруклин Гайтс в Клівленд, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!
Вера Напора, секр.